

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 9
December

Organ för Svenska Brandkårernas Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö. 6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1932
14 årgången

Landsbygdens eldsläckningsväsende.

*Föredrag hållet vid Jönköpings läns brandkårsförbunds årsmöte 1932
av v. brandchefen Per Lundgren i Jönköping.*

Tillkomsten av 1923 års brandstadga, försäkringsinrättningarnas påtryckningar samt brandskyddsorganisationernas upplysnings- och propagandaverksamhet ha gjort, att landsbygdens brandskydd väsentligt förbättrats under de senaste åren. Många äro de samhällen och kommuner, som genom länsstyrelsernas påbud nödgats ordna sitt brandskydd, och talrika äro de frivilliga eldsläckningsorganisationer, som bildats i samhällen, vilka på grund av sin storlek och bebyggelse ej falla under bestämmelserna i gällande brandstadga.

De förbättringar i brandskyddshänseende som sålunda kommit till stånd, hava dock i stort sett uteslutande kommit samhällena till godo. Den rena landsbygden är fortfarande till största delen utan effektivt brandskydd.

Då ett samhälle eller, då det ej gäller köping eller municipalsamhälle, en kommun får länsstyrelsens åläggande att ordna sitt brandskydd, beror det ytterst på samhället eller kommunen, om frågan skall få en ur brandskyddssynpunkt tillfredsställande lösning. Detta gäller i all synnerhet, då det är kommunen, som får åläggandet. Intrassesättningarna resa i dessa fall ofta hinder för en tillfredsställande lösning. De inom samhället boende äro i regel intresserade av att få brandskyddsfrågan ordnad, då däremot lantbrukare och övriga utom själva samhället boende visa ringa förståelse för denna fråga.

Med kännedom om människans ovilja mot ekonomiska uppoffringar för sådant, varav direkt och påtaglig nytta ej kan erhållas, väcker denna oförståelse för

brandskyddet ej förväning, då effektiviteten hos landsbygdens eldsläckningsorganisationer vad beträffar förmågan att bringa hjälp till risker belägna utom själva samhället ofta är ytterligt minimal.

Kunde landsbygdens brandskyddsfråga ordnas på sådant sätt,

att densamma förfogar över lämplig materiel och ständigt tillgänglig, väl övad personal, samt att vattentillgångar för eldsläckningsbehov anordnas inom räckhåll vid de olika riskerna.

För att kunna få en lämplig begränsning på eldsläckningsområdena torde det vara nödvändigt

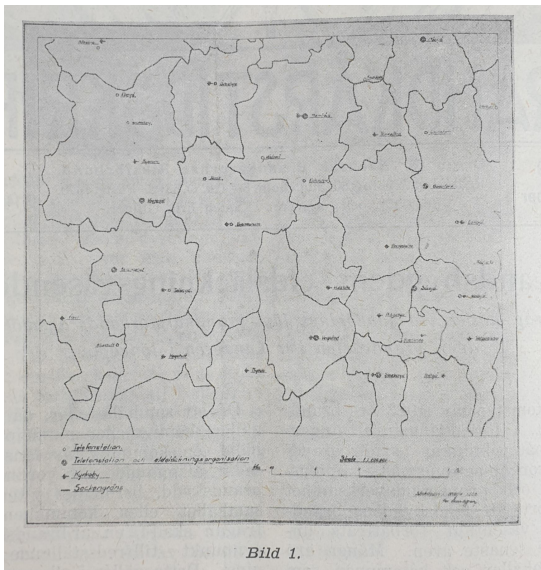

Bild 1.

att större delen av kommunens inbyggare fingo direkt nytta av eldsläckningsväsendet, torde säkerligen intresset för detsamma bliva mera allmänt.

För att en eldsläckningsorganisation skall kunna utföra ett effektivt eldsläckningsarbete inom hela sitt område fordras: att detta område med tanke på utryckningsvägens längd får en lämplig begränsning, att organisationen har en central stationering inom eldsläckningsområdet, att eldutbrott snabbt och säkert kunna meddelas organi-

att indela landsbygden i eldsläckningsdistrikt. Då samhällena äro de enda tänkbara platserna för eldsläckningsorganisationernas stationering, torde det vidare vara nödvändigt, att eldsläckningsområdena i många fall komma att omfatta delar av två eller flera kommuner. Detta för att organisationerna skola erhålla centrala lägen inom sina eldsläckningsområden.

Bild 1 är ett avsnitt av Jönköpings län med inlagda sockengränsar. Av bilden framgår med all önskvärd tydlighet, att det i regel

är olämpligt att låta sockengränsen utgöra gräns för ett eldsläckningsområde.

Samhället har sällan ett centralt läge inom socknen. Ofta ligger det i utkanten av densamma och ibland på gränsen mellan tvenne socknar. I dyl. fall bli avstånden från samhället till kommunens

skulle dessutom ej låta sig göra i en socken, som inom sig ej innesluter samhälle eller större by.

Av enbart här anförda skäl torde framgå, att landsbygden måste indelas i eldsläckningsdistrikt, som i flesta fall komma att omfatta delar av två eller flera socknar, där-
est landsbygdens eldsläckningsfrå-

Bild 2.

längst bort belägna delar allt för stort, för att effektiv eldsläckningshjälp till dessa delar skall kunna lämnas av en i samhället stationerad eldsläckningsorganisation.

Vidare äro en hel del socknar allt för små och allt för glest befolkade för att ensamt kunna ordna sin brandskyddsfråga på ett tillfredsställande sätt. Kostnaderna skulle bli allt för betungande, därest ändamålsenlig brandredskap skulle anskaffas. Uppbringandet av folk till en lämplig organisation

ga skall kunna få en tillfredsställande lösning.

Ett av en eldsläckningsorganisations viktigaste organ är underrättelseanordningarna. Kan inte meddelandet om en utbruten väldeld träffa organisationen inom rimlig tid, är det inte mycket bevänt med eldsläckningsmöjligheterna. Organisationen må sedan vara utrustad hur väl som helst i övriga hänseenden.

Erfarenheterna visa, att de allra flesta meddelanden om eldsvådor förmedlas pr telefon, detta även in-

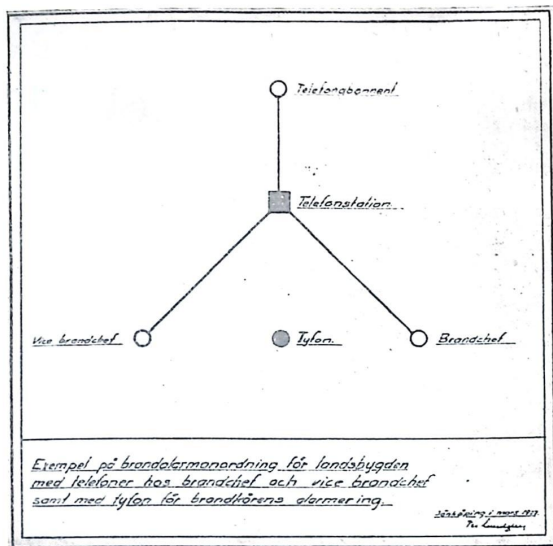

Bild 3.

om våra städer och större samhällen, som dock för eldsvådeanmälan ha speciella brandtelegrafer. Det ligger därför nära tillhands, att utnyttja telefonen som förmedlare av eldsvådeanmälan på landsbygden, där det är uteslutet att anordna brandtelegrafanläggningar av tillfredsställande omfattning.

Om man betraktar telegrafverkets kartor över befintliga telefonstationer, så finner man, att telefonen ej är någon sällsynt företeelse på landsbygden. Bild 2 visar telefonstationernas antal och belägenhet inom Jönköpings län. Av bilden framgår, att avståndet mellan telefonstationerna nästan ingestädes äro mera än en mil, och i de tätbebyggda delarna av länet äro avstånden betydligt kortare. Man kan säga, att stationerna äro väl fördelade över hela länet, och

på detta område pågår ju för övrigt en ständig utveckling.

Som jag förut nämnt, måste eldsläckningsorganisationerna vara förlagda till samhällena. Detta dels för bemanningens skull och dels för att eldfaran är störst inom de tätbebyggda delarna. Då telefonstationerna även äro förlagda till samhällena, anser jag det lämpligt, att eldsläcknings- och telefondistrikt i stort sett få sammanfalla. Härigenom vinnes möjlighet till ett relativt snabbt och säkert underrättelseväsende inom hela eldsläckningsområdet. I många fall komma givetvis eldsläckningsdistriktet att omfatta två eller flera telefondistrikt.

Bilderna 3—6 visa schematiskt exempel på huru alarmeringsfrågan kan lösas inom olika eldsläckningsdistrikt.

Bild 3 visar anordningarna i ett eldsläckningsdistrikt, som omfattar endast ett telefondistrikt, och där alarmeringen av brandkåren ej lämpligen kan ske medelst elektriska ringklockor utan måste ske med offentlig alarmanordning.

Då abonnentens anmälan inkommer till telefonstationen, uppringer telefonisten brandchef eller vice brandchef, vilka båda böra ha telefon, då man ju ofta får räkna med att någon av dem är borta. Sedan någon av cheferna fått meddelandet om eldsvådan, alarmeras kåren medelst tyfon eller annan lämplig anordning.

Bild 4 ger ett annat exempel på huru alarmeringsfrågan kan lösas. På telefonstationen är uppsatt en central för brandkårens alarmering. Samtliga medlemmar i kåren ha klockor i bostäder och på arbetsplatser. Brandchef och

vice brandchef ha dessutom telefon, varigenom eldsvådans belägenhet kan lämnas från telefonstationen.

Bild 5 visar ett exempel, där eldsläckningsdistriktet omfattar två telefondistrikt. Abonnenten anmäler eldsvådan till den station, vartill hans apparat är anknuten, varefter telefonisten ombesörjer eldsvådeanmälan's förmedling till eldsläckningsstationen.

Samhället, vari organisationen är stationerad, är av sådan storlek, att en mindre brandtelegrafanläggning är erforderlig. Denna kan bestå av ett s. k. induktorsystem med centralen på telefonstationen och med erforderligt antal brandskåp i samhället. I stället för brandskåp kan offentliga telefoner användas. I båda fallen bör brandchef och vice brandchef ha telefon. Med det förstnämnda sy-

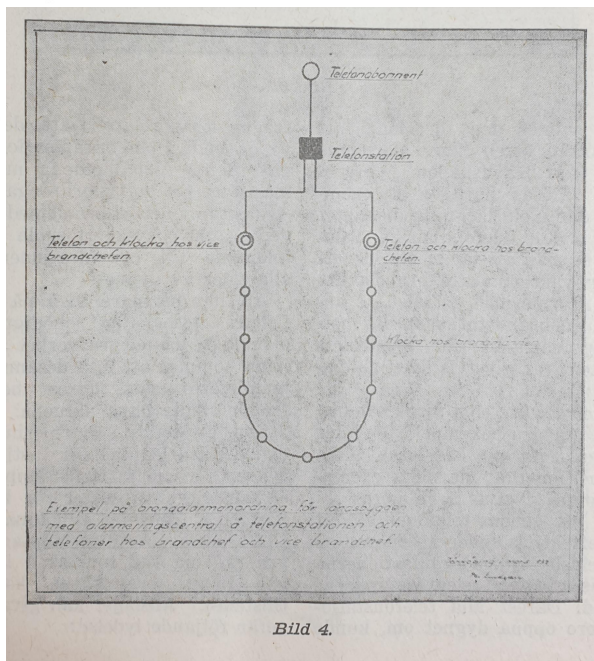
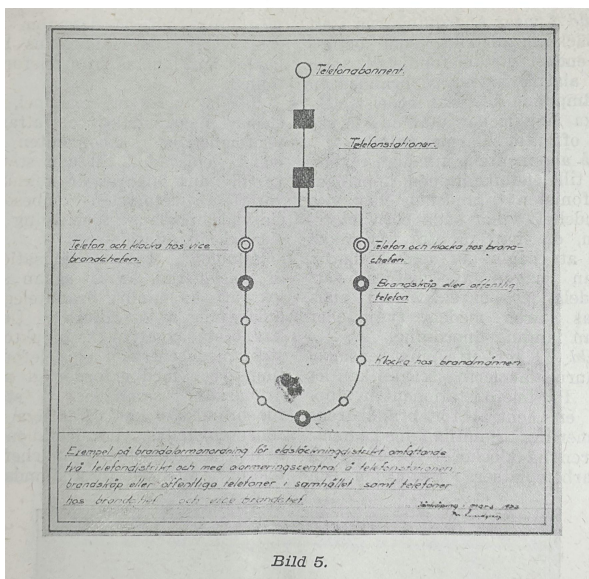

Bild 4.

stemet vinnes den fördelen, att brandkåren även kan alarmeras direkt från brandskåpen.

Bild 6 visar slutligen ett exempel, där eldsläckningsdistriktet omfattar tre telefondistrikt. Samhället är här av sådan storlek att ständigt vakt finnes å brandstationen. Alarmeringscentralen är anbringad å brandstationen, där motagningscentralen för samhällets brandtelegraf givetvis även är uppsatt.

Bilderna visa, som förut nämnts, endast några exempel på huru alarmeringsfrågan kan lösas. Olika kombinationer av de olika exemplen kunna givetvis även göras.

För att genom telefonen få ett fullt effektivt underrättelsesystem för eldsläckningsorganisationerna fordras givetvis telegrafstyrelsens bistånd. Därest alla telefonstationer voro öppna dygnet om, kunde

frågan lösas relativt lätt, det bleve då endast en organisationsfråga. Som förhållandena nu äro, måste en hel del anordningar vidtagas, för att eldsvädemeddelanden snabbt och säkert skola kunna inkomma till organisationen vid alla tider av dygnet.

Att här närmare ingå på dessa frågor anser jag onödigt och olämpligt, då telegrafverket säkerligen kommer att lösa desamma på lämpligaste sätt, därest berörda frågor skulle bliva aktuella.

Som en detalj i alarmeringsplanen bör till ledning för fastighetsägaren i varje fastighet uppsättas ett anslag, varå sättet för brandkårens alarmering tillkännagives. Detta anslag bör även upptaga några råd om vad som skall iakttagas innan brandkåren kommer tillstädes. Anslaget kan givas ungefär följande lydelse:

Vid eldsvåda inom denna fastighet:

Alarmera brandkåren i
..... genom telefonstationen i, närmaste telefon hos

Innan brandkåren anländer skall följande iakttagas:

- att tillse att ingen finnes i den antända byggnaden,
- att stänga dörren och fönster för att därigenom fördröja eldens spridning,
- att, därest ladugården är antänd eller hotad, lösgöra kreaturen och utföra desamma i det fria efter hand som de lösgöras, då så låter sig göra och tiden det medger,
- att med tillgängliga eldsläckningsanordningar bekämpa elden och hindra dess spridning, samt
- att möta brandkåren och anvisa lämplig uppställningsplats för

motorsprutan samt biträda brandkåren i dess släckningsarbete.

Obs! Var alltid varsam med elden. Hall alltid brandredskapen i gott skick och förvara densamma på för ändamålet avsedd plats.

Innan jag lämnar alarmeringsfrågan, vill jag ej underlåta att framhålla, vilken oerhörd betydelse telefonen kan få för landsbygdens brandskydd, därest ett lämpligt system konsekvent genomföres.

Beträffande eldsläckningsorganisationernas materiel så bör denna vara av sådan beskaffenhet att effektiv eldsläckning därmed kan utföras inom hela eldsläckningsområdet. Vid anskaffandet av materiel bör sålunda hänsyn tagas till de speciella förhållandena inom såväl det tätbebyggda samhället som å själva landsbygden.

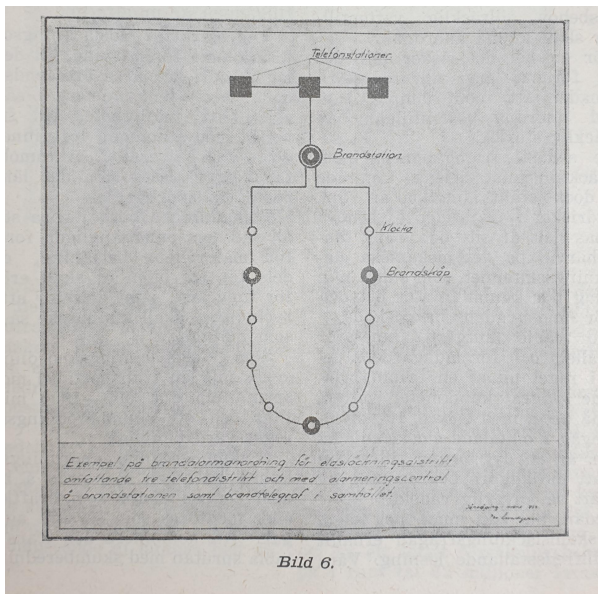

Bild 6.

Innan jag närmare ingår på materiefrågan, vill jag nämna några ord om vattentillgångarna för eldsläckningsändamål, då dessa båda frågor äro ytterligt beroende av varandra.

Då vattnet ännu utgör vårt billigaste och i flesta fall lämpligaste eldsläckningsmedel, är det nödvändigt att anordna vattentillgångar av tillfredsställande storlek inom räckhåll vid de olika brandriskerna.

Enär vårt land är rikt på naturliga vattentillgångar, kan frågan i många fall lösas utan nämnvärda kostnader. Sålunda ha de flesta gårdarna på vår landsbygd någon naturlig vattentillgång inom en radie av 500 meter, vilket avstånd nog i regel bör räknas som max. Det fordras ofta endast en mindre uppdämning i en bäck eller uppränsning av en redan befintlig damm, för att en för eldsläckningsbehov tillräcklig vattentillgång skall kunna anordnas.

För en hel del risker blir det dock förenat med allt för stora kostnader att inom lämpligt avstånd anordna vattentillgång av tillräcklig storlek.

De senaste framgångarna inom eldsläckningsmaterielens område ha dock ställt i utsikt, att dyl. brandrisker i framtiden ej behöva lämnas helt åt sitt öde. Jag tänker härvid på det mekaniska eldsläckningsskummet, som enligt min mening bör kunna få stor betydelse för landsbygdens brandskydd.

Vid varje lantgård finnes för hushållets och för ladugårdens behov i regel minst en brunn rymmande några kubikmeter vatten, och då detta med endast 10 volym-% ingår i omtalade eldsläckningsskum, är en dyl. brunn tillräcklig för att möjliggöra begränsning av en rätt så allvarlig vådeld.

Redan nu kan man nog säga, att skumsläckningsfrågan erhållit en tillfredsställande lösning. Våra

större brandkärer hava redan börjat använda det mekaniska skummet, och de firmor, som tillverka de för skumbildningen erforderliga anordningarna, arbeta för närvarande på att få fram dyl., som skola lämpa sig för landsbygdens eldsläckningsorganisationer. Då kostnaden för skummets framställning dessutom är mycket låg, synes det mig, att tidpunkten för denna eldsläckningsmetods införande vid även de mindre brandkärerna ej bör ligga allt för avlägset.

De synpunkter, till vilka hänsyn bör tagas vid materielens anskaffning, kan med ledning av vad jag här anfört sammanfattas i följande: Organisationen skall ha möjlighet till snabb förflyttning inom sitt område, den skall förfoga över materiel, som för sin betjäning fordrar relativt litet folk och som möjliggör effektiv eldsläckning även vid sådana risker, där vattentillgången är mindre god.

Vad beträffar eldsläckningsorganisationens förflyttning till de olika brandriskerna så äro landsbygdens vägsystem numera i sådant skick att möjligheter till framkomst med automobil förefinnes så gott som överallt. Automobilens får därför anses som det lämpligaste transportmedlet.

Bemanningen bör ej vara större än vad som oundgängligen fordras för materielens betjäning, detta dels för att bilen ej skall erhålla för tung last, samt dels för att utryckningen skall kunna ske så fort som möjligt.

Som eldsläckningsanordningar synes mig en transportabel motorspruta om c:a 500—1000 minuter och ett skumberedningsaggregat vara lämpliga.

Skumberedningsanordningarna kunna antingen monteras å bilen med dennas motor som kraftkälla eller medföras som särskilt aggregat. Att kombinera den transportabla sprutan med skumberednings-

anordningarna anser jag vara mindre lyckligt, då man därigenom får allt för långa ledningar för skummet framforsling till eldstället.

Bilen bör inredas med sittplats för 8 personer (föraren inberäknad). Förutom anordningar för motorsprutans bogsering skall bilen kunna medföra c:a 700 m. slang,

Då det är förenat med stora svårigheter att erhålla tillförlitliga uppgifter om försäkringsbeloppen för hela länet, skall jag här endast framlägga de försäkringsbelopp, som falla på länsbolaget och sockenbolagen. Då de allra flesta civilriskerna på landsbygden och i samhällena äro försäkrade i dessa

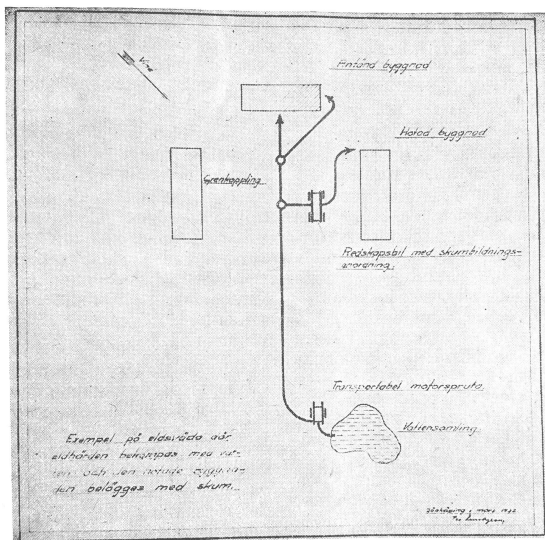

Bild 7.

4 st. strålrör, 2 st. grenkopplingar, några delar skarvtegar eller en lätt utdragsstege samt erforderlig småredskap. Därest något samhälle inom eldsläckningsområdet har vattenledning, skall givetvis även brandpostmateriel medföras.

Bild 7 visar ett exempel på användandet av omnämnda materiel vid en eldsvåda å landsbygden.

Jag skall nu med några siffror försöka klarlägga det berättigade i, att själva landsbygden i brandskyddshänseende ej lämnas helt åt sitt öde.

bolag, får man dock genom dessa siffror en någorlunda god bild av fördelningen av försäkringsvärdena mellan landsbygden och samhällena.

Jönköpings läns brandförsäkringsbolag har försäkringar å själva landsbygden för i runt tal 400 millioner kronor och i samhällena för i runt tal 65 millioner kronor. Av den sistnämnda summan kommer för övrigt en ej ringa del på städerna. Sockenbolagen inom länet ha ett totalt försäkringsbelopp på i runt tal 62 millioner kronor,

vilken summa till allra största delen gäller risker å själva landsbygden.

Av dessa siffror framgå, att försäkringsvärdet å landsbygden utgör c:a 87 % av totala värdet. Då industririskerna ej äro medräknade, blir skillnaden i verkligheten ej stor, men som stöd för den åsikten, att större hänsyn bör ägnas landsbygdens brandskydd än vad hittills skett, torde siffrorna ändock vara tillräckligt belysande.

De åtgärder, som i första hand måste vidtagas för förslagets genomförande, äro följande:

- att* hos telegrafstyrelsen göra hemställan om stöd för alarmeringsplanens genomförande,
- att* indela landsbygden i lämpliga eldsläckningsdistrikt och förmä kommunerna att bilda kommunalförbund eller ingå annan lämplig överenskommelse för gemensamt brandskydd, utarbета ett lämpligt system för brandskyddskostnadernas rättvisa fördelning,
- att* komplettera redan befintliga eldsläckningsorganisationers materiel, där så finnes av behovet påkallat, samt
- att* bilda nya organisationer i den utsträckning så finnes nödigt.

De fördelar, som skulle vinnas genom förslagets genomförande, kan sammanfattas i följande:

- att* praktiskt taget alla brandrisker vid behov kunde erhålla eldsläckningshjälp inom rimlig tid,
- att* eldsläckningsanordningarna blevo bättre utnyttjade,
- att* kostnaderna för brandskyddet blevo rättvisare fördelade, samt
- att* brandskadorna avsevärt minskades och därmed även brandpremierna.

Slutligen vill jag med några ord beröra de ekonomiska synpunkter, som, i händelse frågan blir aktuell, komma att ställas i förgrunden.

Först vill jag då framhålla, att förslaget i första hand siktar på ett bättre utnyttjande av redan befintlig eldsläckningsmateriel. Alla samhällen, som falla under bestämmelserna i gällande brandstadga, äro nödsakade att ha sitt brandskydd ordnat på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Den materiel, som redan finnes är sålunda i många fall både tillräcklig och ändamålsenlig, för att effektiv eldsläckningshjälp därmed skall kunna lämnas till risker belägna utanför samhället.

De direkta utgifter förslagets realisering skulle medföra inskränka sig sålunda till kostnaderna för de nya organisationer, som behöva upprättas, samt till komplettering av materielen vid de organisationer, som ej äro ändamålsenligt utrustade. Vissa merutgifter för personalens och materielens försäkring torde man dessutom få räkna med.

De utgifter, som sålunda äro förenade med förslagets genomförande, böra dock till fullo kunna återbäras i form av lägre brandpremier. Dessutom torde det ej vara alldeles uteslutet, att de i samhällena och på landsbygden intresserade försäkringsinrättningarna, genom direkt ekonomiskt stöd komma att underlätta förslagets genomförande.

Utarbetandet av ett lämpligt system för brandskyddskostnadernas rättvisa fördelning blir nog förenat med en del svårigheter, men med försäkringsvärdena som grund för beräkningen, bör man dock kunna finna ett godtagbart system. Härvid bör givetvis hänsyn tagas till, att det tätbebyggda samhället, där eldsläckningsorganisationen är stationerad, alltid får den största nyttan av organisationen och sålunda bör förhållandevis bidra med de största kostnaderna.

Största svårigheten blir otvivel-

aktigt att sammanjämka de olika intressena. Det har visat sig, att länsstyrelsernas försök att förmå kommuner att lösa vissa sociala spörsmål gemensamt i många fall stött på kraftigt motstånd. Jag är dock övertygad om, att förslaget kan genomföras, därest ett gott samarbete kan åstadkommas mellan å ena sidan länsstyrelse, försäkringsinrättningar och brandkårsförbund samt å andra sidan de olika samhällena och kommunerna.

Vår landsbygd är relativt glest befolkad. Innebyggarna ha sedan urminnes tider varit hänvisade till att klara sig själva, vilket hos individen skapat en viss ovilja mot allt samröre med utomstående. Samhällsbyggnaden och utvecklingen för övrigt har dock gjort, att en hel del nutidsfrågor kunna få en betydligt fördelaktigare lösning, därest det sker i gemensamhetens och samförståndets tecken, och till dessa frågor vågar jag även räkna landsbygdens brandskydd.

Vattenmängdsmätning å motorsprutor.

I samband med utarbetandet av Svenska Brandkårernas Riksförbunds senaste broschyr "Synpunkter vid inköp av sprutor samt om leveransprov av motorsprutor", blev en granskning av Welamssons tabeller för vattenmängdsmätningar aktuell.

Skall en brandkår företaga ett leverans- eller kontrollprov med en motorspruta, torde man ej kunna begära att vattenmängden fastställs medelst bassängmätning. En betydligt enklare metod härför finnes, även om noggrannheten kanske ej blir lika stor som vid just bassängmätning. Genom att i munstycken av olika diametrar avläsa munstyckstrycket kan man med tillhjälp av tabeller på ett enkelt och bekvämt sätt fastställa sprutans vattenmängd under olika förhållanden. Welamssons tabeller äro utarbetade för denna mätmetod, men har man sedan länge haft klart för sig att dessa tabeller tyvärr varit ganska missvisande, varför en revidering av desamma varit i hög grad önskvärd.

Sedan brandchefen i Borås, överstelöjtnant Rudolf Stridbeck, författaren till nämnda broschyr, välvilligt utlovat att ställa erforderligt material och personal till

förfogande för utförande av kapacitetmätningar, beslöt "Riksförbundets Arbetskommission" att utföra en kontroll av de Welamssonska tabellerna.

Proven anordnades på följande sätt:

För vattenleveransen användes en automobilmotorspruta om cirka 1000 min. lit. kapacitet, vilken medelst två 63 mm:s tryckslangar anslöts till brandpost. Erforderliga förändringar i vattenmängden verkställdes genom reglering av sprutpumpens varvantal.

Från sprutan utlades en 63 mm. tryckslang, som avslutades med ett vanligt 500 mm. långt 63 mm. strålrör. Mellan slangen och strålröret inmonterades ett mellanstycke försett med en fingraderad kontrollmanometer (graderad till 20 kg./cm²). Å strålröret anbringades de olika provmunstyckena. Det är att märka, att för munstycken t. o. m. 18 mm:s diameter monterades mellan strålrör och munstycke en avstängning med kik för att underlätta provens utförande. För grövre munstycken *över* 18 mm:s diameter användes ej någon kik-avstängning för att ej någon tillstrykning av arealn för munstycket skulle erhållas. Minsta diameter i

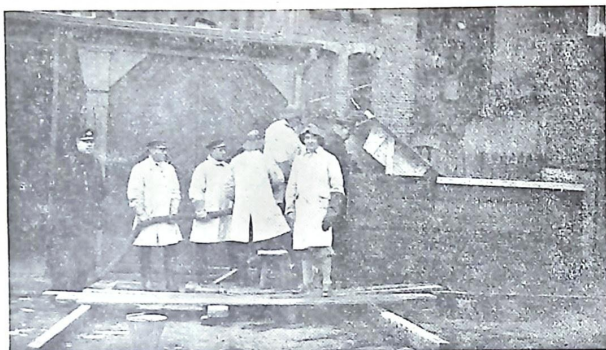

Fig. 1.

kikavstängningen var nämligen 22 mm.

Själva vattenmätningen skedde i en mätlåda av synnerligen gedigen konstruktion med följande dimensioner: längd 2,5 m., bredd 1,16 m., höjd 1,22 m. Mätlådans rymd var alltså över 3,5 m³, men utnyttjades aldrig hela rymden beroende på att vågrörelserna i lådan ökades i den mån vattennivån steg. En höjning av vattennivån med en centimeter svarade mot exakt 29 liter. Mätlådan var till 2 tredjedelar av sin längd försedd med tätslutande lock, den återstående delen täcktes av ett löst lock, ställt i vinkel samt försett med sidostycken (jfr bild 1). I mätlådan var inmonterad en fast mätskala, men utfördes de exakta höjdmätningarna i lådan med en förkromad stålskala försedd med en rörlig löpare med en bladformig förlängning, som inställdes i själva vattenytan. Härigenom kunde mätningarna göras med mycket stor noggrannhet.

Varje vattenmängdsmätning företogs under en tid av 60—70 sekunder, och mättes tiden medelst stoppur, vilket trycktes av vid strålens ned- respektive uppkastande ur mätlådan.

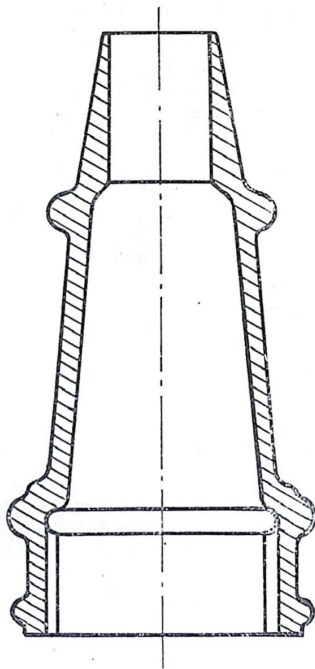

Fig. 2.

Manometern vid strålrörets bas observerades såväl före, under som efter varje vattenmängdsmätning. Där skiftningarna i tryck under pågående prov uppgingo till mer än 0,2 kg/cm² ha båda yttervärdena noterats, därest ett lämpligt medeltal ej kunnat fastställas.

Provmunstyckena utgjordes av en serie på 8 stycken från 10 till 26 mm:s diameter med 2 mm:s differens. Samtliga munstycken voro slätborrade med cylindrisk styrning längst ut i munstycksspetsen med en längd av c:a 1,5 gånger munstycksdiametern. Den yttre stötkanten å munstyckena var indragen så att munstyckena utvändigt avslutades med en jämn kona för att förhindra utvändiga vakuumbildningar med åtföljandeförsmärning av strålens sammanhållning. (Se bild 2). Denna munstycksform rekommenderas av fram-

lidne Kapten Nils Westerberg i hans arbete "Vattenstrålens eldsläckningseffekt". Emellertid torde denna med den långa cylindriska styrningen ej vara den lyckliga, om "vackra" strålar skola ernås, utan fördras därför en jämn avkonande form, slutande med en cylindrisk styrning på 2—3 mm:s längd.

Jämförande prov gjordes även med en serie munstycken försedda med invändig kant samt med tvenne olika trappmunstycken, båda med 10, 14, 18 och 22 mm:s munstycksöppningar.

Mätområdet i avseende på trycket varierade för de olika munstyckena och stod i direkt förhållande till den kapacitet den för provet använda bilsprutan förmådde lämna.

Maximitrycket för de olika munstyckena voro alltså:

För 10 mm:s munstycke	18,1 kg/cm ²
" 12 " "	16,6 "
" 14 " "	15,7 "
" 16 " "	14,4 "
" 18 " "	12,7 "
" 20 " "	11,1 "
" 22 " "	8,9 "
" 24 " "	8,5 "
" 26 " "	7,5 "

Inalles utfördes 76 st. skilda vattenmängdsmätningar.

De olika mätresultaten uppsattes i tabellform, vari även jämförelser gjorts med Welamssons tabeller ävensom med de teoretiska vattenmängderna uträknade efter formeln

$$Q = 0,2086 d^2 \sqrt{H}$$

Q = vattenmängden i liter per minut.

d = munstycksdiametern i mm.

H = munstyckstrycket i meter, (1 kg/cm² munstyckstryck = 10 meters vattenpelare).

Av utrymmesskäl kunna dock ej dessa tabeller i sin helhet här medtagas utan meddelas resultaten i sammandrag.

Vid en jämförelse av Welamssons tabellvärden med de teoretiska vattenmängderna visar det sig, att Welamsson räknat med en kontraktionskoefficient* av 0,975—0,99 med undantag för 10, 16 och 22 mm:s munstycken för vilken han av oförklarlig anledning satt koefficienten till 1,00 eller cirka 0,005 därunder.

Teoretiskt sett skall kontraktionskoefficienten vara konstant för ett och samma munstycke oavsett munstyckstrycket i detsamma, men en jämförelse av mätningarnas vattenmängder med de teoretiska värdena gav en "reduktionskoefficient", som sjönk med stigande

*) Kontraktionskoefficient = Förhållandet mellan strålens minsta genomskärningsyta (strax utanför munstycket) och munstycksöppningens yta.

munstyckstryck. Avsiktligt kallas denna koefficient ej kontraktionskoefficient, enär på grund av manometerns placering vid basen av strålröret och ej i själva munstycköppningen ett par "främmande storheter" göra sig gällande, så att dessa koefficienter ej bliva fullt jämförbara.

Dessa "främmande storheter" äro friktionsförluster i strålröret fram till munstycket samt vattnets hastighet i manometermellanstycket.

För att erhålla det tryck, som verkligen är rådande i själva munstycksöppningen skall alltså till det å manometern avlästa trycket läggas den mot vattenhastigheten

svarande hastighetshöjden ($H = \frac{v^2}{2g}$,

där H är hastighetshöjden i m. och v är vattenhastigheten i m. per sek., $g = 9,8$) samt från dragets friktionsförlusten i strålröret.

Hastighetshöjden är hela tiden större än friktionsförlusten, varför det kommer att gälla ett tillägg till manometertrycket. Detta tillägg är dock rätt obetydligt, som framgår av nedanstående stickprov.

Vattenmängd i ml.	Tillägg i kg/cm ²
100	0,0015
300	0,015
600	0,060
900	0,139
1200	0,244

För vattenmängder till och med 600 min.-lit. är tillägget så litet att det för dessa praktiska prov helt kan försummas, men även för de

För slätborrade munstycken enl. fig. 2.

10 m/m munstycke "reduktionskoefficient"	1,00—0,95
12 " "	0,99—0,95
14 " "	0,95—0,85
16 " "	0,90—0,85
18 " "	0,88—0,85
20 " "	0,90—0,85
22 " "	0,90—0,85
24 " "	0,95—0,88
26 " "	0,91—0,88

större kapaciteterna är det tämligen likgiltigt om tryckmätningen göres vid basen av strålröret eller i själva munstycket, då det kommer att röra sig om en tryckskillnad av högst 0,2 kg/cm², om mätområdet begränsas upp till 1100—1200 min.-lit.

Vid granskning av tabellvärdena finner man med genomgående konsekvens att "reduktionskoefficienten" minskar med stigande munstyckstryck. Som sagt strider ju detta mot teorien, men torde dock trots allt en fullt logisk förklaring kunna givas.

Genom provmunstyckenas bristande tekniska fullkomning uppstår förutom ovannämnda friktionsförluster även stöt- och virvelförluster, vilka öka i storlek med tilltagande munstyckstryck.

Vidare uppstår inne i den cylindriska styrningen å munstyckena tack vare den tvåra övergången från den konande delen av munstycket till den cylindriska en kraftig kontraktion av vattenstrålen. Emellertid är den cylindriska delen av munstycket för kort för att helt kunna samla strålen igen utan istället inträffa att med stigande munstyckstryck det mest kontrakterade stället å strålen mer och mer förskjuter sig mot munstycksöppningen.

Detta måste ha till följd att kontraktionskoefficienten skenbart sjunker med stigande munstyckstryck.

Några siffror ur provningsprotokollet skall i sammandrag nämnas:

För munstycken med kant.		
10 m/m munstycke "reduktionskoefficient"	0,67—0,60
14 " " " "	0,63
18 " " " "	0,70—0,67
För trappmunstycken H-typ.		
10 m/m munstycke "reduktionskoefficient"	0,97—0,91
14 " " " "	0,98—0,95
18 " " " "	0,97—0,93
22 " " " "	0,96—0,92
För trappmunstycken B-typ.		
10 m/m munstycke "reduktionskoefficient"	0,95
14 " " " "	0,99—0,92
18 " " " "	0,99
22 " " " "	0,93

För de slätborrade munstyckena gälla de höga siffrorna å reduktionskoefficienten för munstycks-tryck av 3—6 kg/cm² samt de lägsta siffrorna för max.-trycket för resp. munstycken (jfr tabellen här-om). Som synes är reduktionskoefficienten lägst för 18 mm:s munstycket, vilket torde bero på den oförmånliga inverkan av kikavstängningen å strålröret, vilken ej användes vid 20—26 mm:s munstycken. Dessutom blev ju det maximala munstycksstrycket för dessa grövre munstycken betydligt lägre än för de klenare.

För att göra en generalisering kan sägas att för de slätborrade munstyckena kontraktionen uppgår till 5—15 %.

Å munstycken med kant beror reduktionskoefficienten i hög grad på "kantens höjd". För 10 och 14 mm:s munstyckena var "kontraktionen" 33 och 40 % vid cirka 6 resp. 9 kg/cm², men för 18 mm:s munstycke vilket hade betydligt lägre kant var kontraktionen "endast" c:a 30 %. Dessa siffror visa med önskvärd tydlighet, huru avsevärt mycket större kontraktionen blir i munstycke med kant jämfört med ett slätborrat av samma dimension.

De båda trappmunstyckena voro av olika fabrikat, men i princip av samma utförande. Av siffrorna synes att den jämt avkonande munstycksformen ur kontraktions-

och förlustsynpunkt ställer sig för-mänligare än de slätborrade med cylindrisk styrning.

Först och främst är kontraktionen betydligt mindre, 2 till 8 %, men dessutom visar reduktionskoefficienten mindre variation för samma munstycke vid olika tryck.

De utförda proven ha kanske i alla avseenden ej givit väntat resultat, i det man med hjälp av de erhållna siffrorna knappast kan företaga en direkt kontroll av de Welamssonska tabellerna utan erfordras härför fortsatta prov med en reviderad munstycksform.

Emellertid ha proven lärt att, när en tabell skal upprättas denna måste gälla *en viss, till sina dimensioner noga fixerad munstycksserie*, samt att munstycksstrycket uppmätes enligt på förhand bestämt sätt. Sker detta, kan man komma fram till en såväl enkel som relativt tillförlitlig mätmetod för konsterande av en motorsprutas kapacitet.

Invändningar kunna göras, att varje brandkär knappast kan ha råd eller intresse att hålla sig med en dylik sats munstycken, men det är ej heller avsikten. Det torde vara tillräckligt, om brandkonsulenter inom varje brandkårsförbund har en dylik sats, varför proven antingen utföras direkt av honom eller munstyckena av honom utlånas.

Uno Arild.

Riv ej onödigtvis murar och skorstensstockar efter eldsvådor.

De gamla brandhakarna, som i forna tider med sina svaga och primitiva eldsläckningsredskap hade stor betydelse för nedrivning av tak och murar, finnas mångenstädes kvar, fastän de numera i regel äro till ringa nytta för brandsläckningsarbetet. Men tyvärr kvarlever mångenstädes på landsbygden lusten att under och efter eldsvådor

murrester, skorstensstockar, takstolar o. dyl., som kunna utgöra fara för människoliv.

Sålunda har nyligen i *Danmark* utgivits ett cirkulär från justitieministeriet med följande bestämmelser: "Vid rivning av murar och skorstensstockar efter eldsvådor skall man taga hänsyn till de hinder, som genom dylik rivning upp-

Fig. 1. Ändamålslost och oförsvarligt nedrivande av murverk.

riva ner så mycket som möjligt för att visa, att man 'gjort någonting'. Ibland kan man nästan tala om förstörelsemani hos dem som släcka en eldsvåda, och brandplatsen ter sig många gånger för dem, som skola undersöka brandorsaken eller värdera skadan såsom en enda stor ruinhög.

Så har det varit även i våra grannländer, och därför bedrivs det mångenstädes ett intensivt upplysningsarbete för att få brandkårs- och polispersonal att medverka till att rivningen efter eldsvådor begränsas till det minsta möjliga d. v. s. endast till sådana

komma för polisens undersökning av brandorsakerna, och gäller detta särskilt skorstensstockar och elektriska anläggningar. Rivning av murar och skorstensstockar må därför icke företagas utan tillstånd av vederbörande polismyndighet eller, där rivningen ur livsfaresynpunkt anses erforderlig, av den som för befälet över släckningsstyrkan*). I Danmark råder således direkt förbud mot ej oungångligen nödvändigt rivningsarbete efter en eldsvåda, innan brandorsaken av myndigheterna utrönts, och skola vederbörande myndigheter ge order om dylikt rivningsarbete.

*) Se tidskriften "Brandvesenet paa Landet" 15 okt. 1932, från vilken klichéerna efter fotografier i "Feuerwehrzeitung" erhållits som lån.

Fig. 2. Nedstötta murar försvåra i hög grad undersökningen av brandorsaken.

De frivilliga brandkärernas organ i nordvästra Tyskland "Schleswig - Holsteinische Feuerwehrzeitung" har den 7 mars detta år utgivit ett rikt illustrerat häfte, i vilket man kraftigt varnar för ändamålslös raseri av resterna från eldsynda. Man använder här mycket starka ord med anledning av att en del brandkårs- och vaktmanskap under eftersläckning ofta river murar och skorstensstockar, som mycket väl kunnat stå kvar (fig. 1). För det första ökar man därigenom ytterligare skadans storlek, när något brandskadade murar vid återuppbyggnad ofta kunna användas. Vidare begrava murresterna i onödan (fig. 2) sådana föremål, som kunna vara behöfliga för brandorsakens fastställande. Det har som bekant även i Sverige

på alla senaste tiden, icke minst under årets riksdag, uttalats önskemål och nödvändigheten av att polismyndigheterna noggrant undersöka anledningen till alla eldsvådor, och man har givetvis större möjlighet att undersöka skorstensstockar och eldstäder, elektriska installationer m. m., om minsta möjliga ras inträffat före undersökningen.

Av betydelse är således, att brandkärer och vaktmanskap möjligaste mån förhindra raseri av brunnna byggnader och i stället, där så behöves, stötta upp murarna och skorstensstockarna tills undersökning av sakkunniga hunnit ägarum (fig. 3).

Härvid bör det dock framhållas, dels att takstolar, murrester, balkar o. dyl., för vilka fara för ras

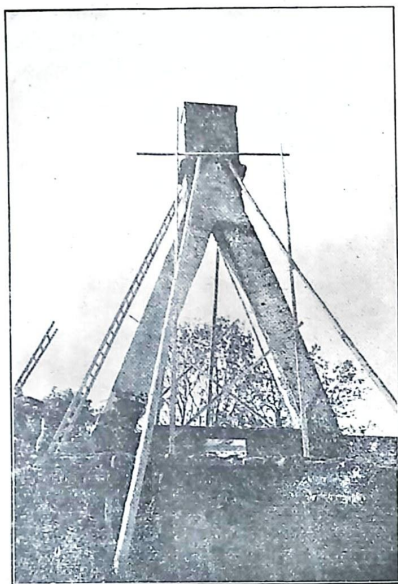

Fig. 3. Skorstensstock bör om möjligt stötts upp, tills undersökningen utförts.

föreligger, och som ej kunnat stöt-
tas upp, givetvis snarast bör ned-
tagas, om de utgöra fara för män-
niskoliv. Men man måste å andra

sidan tillse, att onödig skadegörel-
se på resterna efter en brand ej
är tillåten och bör förhindras.

R. Götherström.

Nyanmälda kärer.

C. Vänge.
G. Ljungby.
Orrefors.
Skruv.
L. Baskemölla.
Båstad.
M. Blentarp.

Löddeköpinge.
P. Bengtfors Sulfit A.-B.
Göta Sulfit.
Håfroströms A.-B.
Stigens bruk.
W. Brunnsviks Folkhögskola.
AC Bolidens Gruv A.-B.
Gimonäs.
Sofiehem.

Bilagor.

Med detta nummer följa som bila-
gor dels *Innehållsförteckning för*
år 1932 och dels *Meddelanden från*
Riksförbundets Arbetskommission
n:ris 3, 4 och 5.

Ny brandchef i Göteborg.

Till brandchef i Göteborg har
utnämnts v. brandchefen därstädes
Eric Nicander.

RIKSFÖRBUNDET.

Insänd årsrapporterna i tid!

Till varje brandkår har direkt från Centralstyrelsens expedition översänts 3 st. rapportblanketter. Dessa skola ifyllas och skall kåren behålla en som koncept.

Kår, som tillhör länsbrandkårsförbund, skall översända tvenne rapporter till länsbrandkårsförbundet — varifrån en vidarebefordras till Centralstyrelsen.

Kår, som icke tillhör länsbrandkårsförbund, skall översända en rapport till Centralstyrelsen samt behålla två och, därest under år 1932 brandkårsförbund bildas i det län, där kåren finnes, till detsamma insända en rapport.

Underlåt icke att insända dessa rapporter, då därigenom såväl den statistik, som Centralstyrelsen skall upprätta och insända till anslagsgivande brandstodsinnrättningar, som årsredogörelsen bliva oriktig.

Beakta vad som står å rapportblanketten sid. 2!

Har en blankett en gång ifyllts och konceptet till densamma bevarats, torde det vara förenat med mycket ringa besvär att med tillhjälp av detta koncept ifylla en ny.

Centralstyrelsen vågar hoppas, att brandkårernas chefer måtte fatta det såsom en tjänsteplikt att insända årsrapport från sin kår.

OBS! Den 1 februari 1933 **OBS!**

Obs.! Den 1 februari 1933. Obs.!

Obs.! Den 1 februari 1933. Obs.!

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. d. v. Brandchefen *N. Ohlsson*. Expedition Kungsgatan 26, Malmö.
Tel. 1665.

Instruktionskurs i Malmö.

Den av styrelsen för Skånska Brandkårsförbundet anordnade och av Centralstyrelsen genom anslag understödda instruktionskursen för chef eller annan lämplig person vid motoriserad frivillig brandkår, ansluten till Skånska Brandkårsförbundet, har ägt rum under tiden 19—26 september och har efter välvilligt tillstånd från såväl Brandstyrelsen som Brandchefen i Malmö varit förlagd till Malmö Brandkårs huvudstation. I kursen deltog representanter från: Andrarums, Lövestads, Wollsjö, Bjär-sjölagårds, Genarps, Ljungens, Västra Karaby, Röstånga, Västra Broby, Munka Ljungby och Wittsjö frivilliga brandkårer samt Kävlinge borgarbrandkår. Samtliga representanter från frivilliga brandkå-
rörer erhöles stipendier å 50:— kr.

Kursen, som försiggick enligt närslutna program, blev synnerligen vällyckad tack vare allt tillmötesgående från Malmö Brandkår och det synnerligen stora intresse, som Brandchefen visade och allt det direkta arbete, han därvid nedlade.

Malmö den 8 november 1932.

för *Skånska Brandkårsförbundet*
N. Ohlsson.

Plan

för instruktionskurs i Malmö den 19—26 september 1932 för brandkårsbefäl ur frivilliga brandkå-
rörer, anslutna till Skånska Brandkårsförbundet.

I. ALLMÄNNA ANVISNINGAR

1. Kursen förlägges till huvudbrandstationen i Malmö.
2. Deltagarna disponera som förlägg-

ningslokal gymnastiksalen, och äga för övrigt under fritid uppehålla sig i mäss- och lektionsrum samt använda sig av badrum. Sängutredning erhålles genom brandkårens försorg från Sv. Röda Korsets för-råd, och medföres lakan och handdukar av kursdeltagarna.

3. Förplägnad erhålles i personalmä-sen till ett pris av 2:— kr. pr man och dag.
4. Larmrock, hjälm samt livbälte er-hålles till låns ur brandkårens för-råd.
5. Malmö stad ikläder sig ej någon er-sättningsskyldighet för sjukdom el-ler olycksfall, som under kursens fortgång eventuellt kan drabba del-tagare.
6. För den praktiska utbildningen upp-delas kursdeltagarna i avdelningar och varje sådan avdelning i 3-man-nagrupper. Under utbildningen följes "Utbildningsreglemente för Brand-kårer" (U. R.), och de i program-met för kursen angivna beteckning-arna utgöra hänvisning till detsam-ma.
7. Till kursens förfogande ställas un-der övnings-tid bilarna n:r 8 och 26, och under övrig beredskapstid bil n:r 26
8. Mellan kl. 9,00 ena dagen till kl. 9,00 följande dag står en avdelning i beredskap för utryckning; den an-dra avdelningen må lämna stati-onen under övningsuppehållen.
9. Under kursens lopp kommer minst en alarmering att göras under tiden kl. 21,30—7,00.
10. Senast kl. 23,00 böra kursdeltagarna hava gått till sängs.
11. Riksförbundets medlemsmärke bör bäras.

II. PROGRAM.

Måndagen den 19 september.

Vid ankomsten anmälan i vaken å huvudbrandstationen.

- 9—11 Indelning i avdelningar och grupper, utrustning samt orientering inom huvudbrandstationen.
- 11—12 Instruktionsövning — stegar (II B:I—IV).
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 14—15 Instruktionsövning — slang med tillbehör (II A:III).
- 15—16 Riksförbundets stadgar och anvisningar; friv. brandkärernas rättsliga ställning.
- 16—17 Instruktionsövning — pyttsspruta, tappkransslang, handkraftspruta (II A:II o. VIII).
- 17—18 Instruktionsövning — handlina, livräddningsapparat med block (II C:V o. VII), hjälp och skyddsredskap (II E: I och II).
- 18—19 Uppehåll för måltid.

Tisdagen den 20 september.

- 7 Uppstigning — förlägningslokals jordningställande.
- 7,30 Motionsgymnastik (III:II program 11).
- 8—9 Uppehåll för måltid.
- 9—10 Detaljövingar i grupp med stegar (II B:I—IV).
- 10—11 Släckningsteknik. I.
- 11—12 Detaljövingar i grupp med slang och tillbehör (II A: III).
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 14—15 Instruktions- och detaljövingar i grupp, signaler och tecken (I:V).
- 15—16 Instruktionsövning — motorspruta (II A:VI). (Broschyr n:r 9).
- 16—17 Instruktionsövning — transport av medvetlösa och skadade; hur ambulans tillkallas. (II C: VIII).
- 17—18 "Allmänna grunder och förfaringssätt vid eldsläckning". II.
- 18—19 Uppehåll för måltid.
- 20—21 Instruktionsövning — belyningsmateriel (II E: III).

Onsdagen den 21 september.

- 7 Se den 20 —
- 7,30 Motionsgymnastik (III: II program 11).
- 8—9 Uppehåll för måltid.
- 9—10 Demonstration av hak- och me-

kaniska stegar (II B: VI o. VII).

- 10—11 Instruktionsövning — kemiska handsläckningsapparater (II A: VII).
- 11—12 Detaljövingar i grupp, handkraftspruta och motorspruta (II A:V o. VI).
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 14—15 Instruktionsövning — rökskyddsmateriel (II D).
- 15—16 Instruktionsövning — sprängsel, brandsegel (II C:I o. II: II A:XI).
- 16—17 Detaljövingar i grupp, motorspruta, stegar och slangar med tillbehör (vattengivning) (II A:III och VI: II B:I—IV).
- 17—18 "Brandsignalering"; riks- och lokaltelefonernas användning.
- 18—19 Uppehåll för måltid.

Torsdagen den 22 september.

- 7 Se den 20 —
- 7,30 Motionsgymnastik (III: II program 12).
- 8—9 Uppehåll för måltid.
- 9—10 Tillämpningsövning i grupp — motorsprutor, stegar och slangar med tillbehör.
- 10—11 Rökövingars anordnande.
- 11—12 Instruktionsövning — första hjälpen vid olycksfall, konstgjord andning (II C: X).
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 14—15 "Allmänna synpunkter för brandkårsövningarnas anordnande vid de mindre brandkärerna" (I:I—IV; IV:I—V; Broschyr n:r 6).
- 15—16 Instruktionsövning — slangvård.
- 16—17 Instruktionsövning — seriekoppling av motorsprutor.
- 17—18 Motorfordonsförordningen; vägtrafikstadgan och släckningstaktik (IV:I b sid. 4).
- 18—19 Uppehåll för måltid.
- 19,30 Föredrag. R. K:s beredskapskår — Latinskolan.

Fredagen den 23 september.

- 7 Se den 20 —
- 7,30 Motionsgymnastik (III: II program 13).
- 8—9 Uppehåll för måltid.
- 9—10 Instruktionsövning med mindre liv- och eldsläckningsredskap.

- 10—11 Instruktionsövning — knopar och stek (II: E:IV).
- 11—12 Besök å Limhamns brandstation. (Tillämpningsövn. — utryckningsenhet.)
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 14—17 "Vatten för eldsläckningsändamål"; olika anordningar inom Malmö beses. — Besök vid nyligen nedbrunnen lantgård (Höga-holm).
- 17—18 "Räddning av djur ur brinnande byggnad" (Broschyr).
- 18—19 Uppehåll för måltid.
Lördagen den 24 september.
- 7 Se den 20 —
- 7,30 Motionsgymnastik (III: II program 14).
- 8—9 Uppehåll för måltid.
- 9—10 Uppvisning av Malmö stads brandkår.
- 10—11 Tillämpningsövning i grupp — Repetition och kompletterande utbildning.
- 11—12 "Den frivilliga brandkårens expedition"; brandskyddslitteratur.
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 14—15 "Utrymning av skola" jämte detaljövning i utrymning. (Brandkärstidskrift).
- 15—16 "Filmbrand", inredande av garage; besök i mindre och större garage.
- 16—17 Sprutor och vattenmängd. Säkerhetsvakter.
- 17—18 Skum, som släckningsmedel (II A:VII).
- 18—19 Uppehåll för måltid.
Söndagen den 25 september.
- 7 Se den 20 —
- 7,30 Motionsgymnastik — med skarvstegar. ("Brandvakten" 1931).
- 8—9 Uppehåll för måltid.
- 9—10 Sjukvårds- och sjuktransportövning — Beredskapskåren ur Sv. R. K. (Konsert av Brandmännens musikkår).
- 10—12 Besök hos brandkåren i Arlöv, Lomma, Åkarp samt Fords Servicestation.
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 15 Besök inom mindre biograf (Victoria).
- 20 Samkväm (Personalmässen å huvudbrandstationen).
Måndagen den 26 september.
- 7 Se den 20 —
- 7,30 Motionsgymnastik, därunder s. k. "Torrsminning" och åtgärder vid räddning av drunknade.
- 8—9 Uppehåll för måltid.
- 9—10 Tillämpningsövning med flera utryckningsenheter. (Jägersro).
- 12—14 Uppehåll för måltid.
- 14—16 Samling för diskussion. (Elektriska olycksfall. Inköpsställen för brandredskap. Eldsläckningstaktik.)
- 16—17 Inlämning av utrustning. Kursen avslutas.
N. Ohlsson. Arvid Hæggröm.

Gas- och rökskyddskurs.

Härmed hava vi nöjet inbjuda S.B.R:s medlemmar till deltagande i följande gas- och rökskyddskurser hos Auer-Gesellschaft (DEGEA), Berlin-Oranienburg.

Den 30 och 31 jan. 1933. 2-dagars kurs (Gasskyddets grunder).
Den 1—3 febr. 1933 3-dagars kurs (för dem, som redan känna gasskyddets grunder).

Den 4 febr. 1933 1-dags kurs (fortsättning på närmast föregående kurs, varvid särskilt civilbefolkningens gasskydd behandlas).

De som vilja grundligt studera hithörande problem, kunna alltså delta i samtliga kurser fr. o. m. den 30 januari t. o. m. den 4 februari. Deltagande är kostnadsfritt. Dock beräknas för materialförsättning vid kurserna samt för lunch under kursdagarna RM. 5:— för 2-dagars kursen och RM. 10:— för 3-dagars kursen. För dem, som så önska, ordnar Auer-Gesellschaft rum till billigt pris i förstklassiga hotell. Anmälningar böra insändas snarast till under-tecknade firma, som även lämnar närmare upplysningar.

Birger Carlsson & C:o, Stockholm.

När anslagen för nyan-
skaffning beskäras, gäller
mer än någonsin att köpa
klokt.

Vänd Eder därför
till

Handelsaktiebolaget
HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

Kontor och utställning: *Upplandsgatan 19 B, Stockholm.*

Telefoner: *Vasa 226 26 — 226 27.*

SVENSK
TILLVERKNING

är den idealiska
ringen för alla
Brandkärens fordon.

En driftsäkrare bilring finnes icke — all punkteringsrisk är utesluten. Materialet är av högsta och slitstarkaste kvalitet, varför ända till 5 års garanti lämnas. Slirfriheten är anmärkningsvärd — snökedjor äro sällan behövlige — och elasticiteten i klass med den pneumatiska ringens.

En brandbil manövreras lättast och säkrast om den är försedd med Overmanringar.

Enligt Kungl. Maj:ts Motorfordonsförordning av 20 juni 1930 äro
OVERMAN halvneumatiska H₁-ringar jämnställda med luftringar.

NORDISKA OVERMANRING A.-B.

Lästmakaregatan 29

STOCKHOLM

Tel. 13588, 15181

Hälsingborgs Automobilverkstäder A.-B., Hälsingborg, tel 3474, 2966

Hjalmar Fredlund Bilreparationer och Mek. Verkstad, Malmö, tel 3896

Jonsson & Krafft, Göteborg.

Litteraturförteckning.

	Kr.
<i>Stadgar</i> för Svenska Brandkårens Riksförbund	0: 10
<i>Normalstadgar</i> för Brandkårsförbund	0: 10
<i>Normalstadgar</i> för Frivilliga brandkärer	0: 10
<i>Anvisningar</i> angående uniformering	0: 10
<i>Medaljreglemente</i> för Svenska Brandkårens Riksförbund ..	0: 10
<i>Instruktion</i> för Frivilliga Brandkärer	0: 25
Riksförbundets broschyrer:	
N:r 1 Om brandslangar och deras behandling	0: 50
N:r 2 Grunder och principer för brandväsendets ordnande i våra samhällen och på landsbygden	0: 50
N:r 3 Allmänna grunder och förfaringsätt vid eldsläckning	0: 50
N:r 4 Eldsvådors förebyggande, Handledning för brandcheferna i våra mindre samhällen	0: 50
N:r 5 Några ord om brandsignalerings betydelse för brandskyddet.	
N:r 6 Allmänna synpunkter för brandkårsövningars ordnande vid de mindre brandkärerna	0: 50
N:r 7 Förslagsritningar till spruthus och brandstationer..	0: 25
Skogseldsläckning	0: 50
N:r 8 Fabriks- och Bruksbrandkårens organisation och utbildning	0: 50
N:r 9 Instruktion för motorsprutskötare	0: 75
N:r 10 Synpunkter vid inköp av sprutor samt om leveransprov av sprutor	0: 50

Rekv. av ovan nämnda litteratur sker hos Centralstyrelsens exp.

Aug. Hallström, f. d. brandlöjtnant

Rikstelefon 7993 ■ MALMÖ

Firma i brandredskap, alla slag: Automobil- & motorsprutor, mekaniska stegar samt skarv- och hakstegar, kontrollerade brandslangar, kopplingar, hjälmar, livbälten, manskapslinor, spräng- och brandsegel, brandlurar, rökmasker, brandrockar av vit eller brun segelduk m. m. ■
■ Råd- och upplysningar vid eldsläckningsanordningar och inköp.

Införda
offert

Insänd
rapporterna!

MEDDELANDE N:R 3|1932

FRÅN

RIKSFÖRBUNDETS ARBETSKOMMISSION.

Bälte (skärp).

(Se Utbildningsreglemente för brandkärer Kap. II E Skyddsredskap.)

Bältets ändamål är att bereda brandmannen större manövreringsförmåga, då han måste kvarstå å stege för att därifrån utföra arbete. Genom den å bältet fästade bälthaken kan han nämligen haka fast sig å stegen och sålunda erhålla en säkrad ställning, under det att han får armarna fria för arbete. Bältet är även ett skyddsredskap, som giver brandmannen möjligheter till självräddning (se Utbildningsreglementet Kap. II C VII). Dessutom är bältet avsett att vara upphängningsanordning för en del redskap, som brandmannen behöver bära med sig såsom bältyxa och ofta även manskaplina.

Bältets utförande.

Bältet göres av 10 cm. bred sadelgjord. Denna bredd är förorsakad av bälthakens bredd, som skall medgiva hakens omfattande av även stora stegpinnar. Bältet fodras för att givas ytterligare styrka och sker fodringen vanligen med slangväv, emedan bältet därigenom icke bliver så styvt och hindrande för brandmannens böjningar, som om fodringen skett med läder. Hopspänningen utföres av två starka läderremmar, två till antalet dels på grund av bältets bredd dels för att göra fästningen säkrare, än om endast en rem funnes och kanske bleve skadad. Själva haken göres av smidesjärn och så rymlig, att haken kan fullt omsluta även stora stegpinnar. Den skall vara rörlig på bältets främre vänstra sida. Den del av haken, som omsluter bältet bör vara hel och bältet sålunda vid tillverkningen införd i haken. Bälthake med lösskruvbar del av ryggen kan lossna och sålunda ej giva erforderlig trygghet. Bälthakens rörliga tunga skall hållas utfälld mot det inre av hakens övre krok genom en stark fjäder, som anordnas invändigt omkring tungans led. Den förr använda stora

plattfjädern upptager för stort utrymme inom haken. På vardera sidan av bältet är vanligen en med plattläder fastsydd järnring av denna form . I ringen på vänstra sidan fastspännes yxfodralet med bältyxan och i båda fästes den hoprullade manskapslinan.

Arbetskommissionen lämnar upplysningar om firmor, vilka förklarar sig villiga att tillverka bälten i enlighet med ovanstående fordringar eller tillhandahålla sådana.

MEDDELANDE N:R 4|1932

FRÅN

RIKSFÖRBUNDETS ARBETSKOMMISSION.

Bältyxa (skärpyxa) och yxfodral.

(Se Utbildningsreglemente för brandkärer Kap. II E I Hjälpredskap, Yxor.)

Bältyxans ändamål är att bereda brandmannen ständig tillgång till ett huggredskap, varav han så ofta har behov under sitt arbete.

Bältyxans utförande.

Yxan bör vara av mycket hållbar beskaffenhet, samt så avvägd, att det blir kraft i hugget d. v. s. hava en viss tyngd i yxhuvudet samt vara användbar för såväl hugg som brytning. Den yxtyp torde därför vara lämpligast, som är smidd med skaft och huvud i ett stycke och med bokskivor pånitade på båda sidor om järnskaftet såsom handtag (se Utbildningsreglemente enl. bild 12 b). På denna yxa kan huvudet aldrig slås av från skaftet såsom kan bliva fallet med yxor, vars huvud påsatts träskaft, även om goda fästansordningar gjorts å den samma. Yxans längd är ung. 40 cm., yxhuvudets längd c:a 20 cm. och yxeggens höjd ung. 7 cm. Yxeggen bör icke vara tvärtjock utan smal rätt långt in för att få verkande och djupa hugg. Visserligen är den anförda yxan icke isolerande för avhuggning av elektriska kablar, men då dettas utförande får anses som en mera sällsynt uppgift och då under alla förhållanden härför bör tillgripas krafttång med isolerade handtag och gummivantar, så torde detta icke förringa denna yxtyps lämplighet.

Yxfodral.

(Se Utbildningsreglemente för brandkärer Kap. II E I Hjälpredskap, bild 12 a.)

Yxfodralets ändamål är att bereda en sådan skyddsanordning för yxan, att dess egg ej förorsakar skada och att giva en lämplig upphängningsanordning för yxans medförande å bältet.

Yxfodralets utförande.

Yxfodralet göres av plattläder i form av en väska, passande för yxhuvudet. Väskan har ett knäppbart lock, och i dess botten är ett utvidgat hål för yxskaftets genomförande. Framför och på sidorna av yxeggens läge i väskan är insydd en hylsa av läder för att eggen icke skall bliva skadegivande. Så är även utfört vid väskans andra sida för yxhuvudets spetsiga ände. På väskans baksida är fastsydd en rem med spänne för upphängningen i vänstra bältringen.

Arbetskommissionen lämnar upplysningar om firmor, vilka förklarar sig villiga att tillverka bältyxor och yxfodral i enlighet med ovanstående fordringar eller tillhandahålla sådana.

MEDELANDE N:R 5|1932

FRÅN

RIKSFÖRBUNDETS ARBETSKOMMISSION.

Manskapslina.

(Se Utbildningsreglemente för brandkärer Kap. II E II Skyddsredskap samt C VII.)

Manskapslinans ändamål är att giva brandmannen tillgång på ett redskap, lämpligt för egen eller andras räddning samt för upphalande av redskap.

Manskapslinans utförande.

Linan göres 18 à 25 meter lång för att bliva tillräcklig från även högsta våningar. Den skall vara av mycket god och stark kvalitet. Såsom lämplig kan framhållas en lina av bomull, bestående av 16 st. 23-trådiga parter, som flätats tillsammans till en 10 mm. tjock lina. Skulle i denna lina någon part skadas eller skäras av, så gör dock flätningen, att linans styrka ej omedelbart riskeras såsom bliver fallet med en på vanligt sätt utförd lina. Den flätade linan har förr utförts med en ineliggande lina som stam (s. k. kalv), omkring vilken sedan en tunnare flätning utförts. Vid inträffade olycksfall har emellertid konstaterats, att den ineliggande linstammen understundom ruttnat utan att detta kunnat observeras, och att linan därigenom blivit ytterligt försvagad. I linans båda ändar splitsas öglor med eller utan inre metallring (»klink») eller kaus och i den ena av dessa inhakas en ung. 10 cm. lång stark karbinhake med tandat lås och dold fjäder. Linan upphängd i hela sin längd skall kunna bära provbelastning av två tyngre män. Linan bäres rullad eller seisad på olika sätt, som framgår av Utbildningsreglementet Kap. II E II Skyddsredskap, bild 2.

Förutom före varje övning böra brandkårens samtliga manskapslinor mera ingående synas och prövas minst en gång om året.

Manskapslinans styrka skall medgiva en bruttobelastning av 300 kg.

Arbetskommissionen lämnar upplysningar om firmor, vilka förklarat sig villiga att tillverka manskapslinor i enlighet med ovanstående fordringar eller tillhandahålla sådana.